

Borgmesterens møde med muslimerne

Helle Lykke Nielsen

Odenses borgmester blev i oktober inviteret til at overvære fredagsbønnen i den lokale moske, tale til menigheden og derefter holde møde med moskeens bestyrelse. Det takkede han ja til, men mødet affødte en lokalpolitisk storm: Alle byrådets partier fra Dansk Folkeparti over Venstre til Socialdemokraterne og Enhedslisten kritiserede borgmesteren for at sammenblende politik og religion og insisterede på at borgmesterens fremmøde ved fredagsbønnen var kritisabelt. Hvordan kan det mon være, at noget så demokratisk som en borgmesters møde med en gruppe lokale muslimer afføder så meget politisk polemik?

Fyens Stiftstidende d. 26. oktober 2008 under titlen: Boyes fredag i moskeen

Skulle Odenses borgmester have mødtes med muslimerne i moskeen på Ørbækvej til fredagsbøn, eller skulle han hellere have holdt sig væk? Det blev en meget omtalt sag i lokale fynske medier i slutningen af oktober. Hele det lokalpolitiske spektrum fra Dansk Folkeparti over Venstre til Socialdemokraterne og Enhedslisten var ude med riven og anklagede borgmesteren for at sammenblande politik og religion. Den lokale viceborgmester fra Dansk Folkeparti kunne næsten ikke finde ord for sin forargelse: Han talte om tillidsbrud og truede ligefrem med at trække sin parlamentariske støtte til borgmesteren tilbage ved næste valg. De øvrige var lidt mere moderate i deres ordvalg, men insisterede på at borgmesterens fremmøde ved fredagsbønnen var kritisabelt.

Lad det være sagt med det samme: Selvfølgelig skal Odenses borgmester mødes med muslimerne på Ørbækvej, når han får en invitation til det – ganske som han skal mødes med den lokale fodboldklub, Ældresagen eller hvem der ellers måtte ønske at invitere ham. Det er en borgmesters pligt i et demokratisk samfund - havde han takket nej, havde der først været grund til bekymring. Og selvfølgelig skal han komme og tale i forbindelse med fredagsbønnen, for det er i alles interesse – både muslimernes, borgmesterens og borgernes - at han møder op på tidspunkter hvor der er flest mulige tilhørere. I en fodboldklub er det måske ved generalforsamlingen, i Ældresagen ved den månedlige formiddagskaffe og blandt muslimer er det altså om fredagen. Så både af demokratiske og kommunikationstaktiske grunde var det rigtigt af borgmesteren at bruge fredagsbønnen som organisatorisk ramme for en dialog, hvor han kunne få flest muligt i tale.

Og så for god ordens skyld: Borgmesteren sammenblander ikke religion og politik, når han møder op til fredagsbønnen i moskeen og taler til forsamlingen af muslimer. Er der nogen der sammenblander de to ting, er det Islamisk Trossamfund: Det er dem der har inviteret borgmesteren på det givne tidspunkt og dermed valgt at inddrage en politiker i deres religiøse ritual. For borgmesterens vedkommende må vi gå ud fra at han har holdt sig til sine politiske budskaber under besøget og hverken forsøgt at overbevise muslimerne om kristendommens lyksaligheder eller ladet sig konvertere til islam. At værterne derimod sammenblander de to ting, er vel deres sag: Det er ikke usædvanligt i en islamisk sammenhæng at fredagsbønnen bruges til politiske budskaber, hverken her eller i Mellemøsten, og derfor var det også svært ikke at trække på smilebåndet, når den lokale repræsentant for Enhedslisten, der angiveligt selv skulle være muslim, kritiserer borgmesteren for at sammenblande de to ting.

Når det efter alle demokratiske spilleregler forekommer så indlysende rigtigt at borgmesteren møder op ved fredagsbønnen og taler til menigheden, hvorfor så al den politiske polemik om besøget? En mulig forklaring er at reaktionerne først og fremmest er et udtryk for lokalpolitisk fnidder, for lokalpolitikere lader sjældent en god anledning gå fra sig til at slå deres politiske modstandere oven i hovedet, og da slet ikke hvis de kan komme i medierne på den konto. Nogle gange kan man som borger næsten få det indtryk, at det er med lokalpolitik som med komma-diskussioner: Jo mindre betydning en sag har, jo mere kan det få kombattanterne op på mærkerne.

Men der er også en anden mulig forklaring. Lokalpolitikere har behov for opmærksomhed, ikke mindst som optakt til den kommunale valgkamp hvor der skal lines op til opstillingsmøder rundt om i de lokale partiforeninger. Og er der noget, der giver omtale i disse år, er det muslimer og islam - ikke mindst efter Muhammed-krisen - og så er det næsten ligegyldigt om det handler om muslimer, eller de bare er statister i en sag, som politikerne kan bruge til at profilere sig i medierne. Sagen om Odenses borgmester illustrerer på udmærket vis, hvordan denne mekanisme fungerer: Hvis en politiker – på eget eller andres initiativ – involverer sig i en sag, hvori der indgår muslimer, er det så godt som sikkert at andre lokalpolitikere er parate til at stå frem og kritisere den pågældendes håndtering af sagen.

Brugen af muslimer som statister til at fremme egen politisk iscenesættelse er desværre ikke ualmindelig. For blot en måned siden så vi en ivrig odenseansk rådmand for børn og unge der havde travlt med at gøre det til et stort problem, at nogle børn fastede i ramadanen – og det uanset at skolefolk der har håndteret denne problemstilling i årevis, ikke mente det var meget at komme efter og hidtil har klaret eventuelle sager med en samtale med de berørte børns forældre, ganske som man gør det i alle andre anliggender. Og rådmanden fik oven i købet hele børne- og ungeudvalget med på at indskærpe over for både skoler og forældre, at det er vigtigt, at børnene får noget at spise og møder friske i skolen under ramadanen – for hvem vil stå tilbage for de politiske initiativer og lade andre lokalpolitikere løbe med al opmærksomheden?

Hvis formålet med rådmandens initiativ var at få flere muslimske børn til at spise under ramadanen, var forsøget skudt helt forbi: Alle med forstand på de dele har erfaring for, at negativ omtale af ramadanen blot får flere til at faste i et forsøg på at markere afstand til det danske samfund og den hetz de oplever at blive udsat for. Men hvis formålet derimod var at få medieomtale, var sagen – endnu engang – et scoop på muslimernes bekostning.

Også vores velfærdsminister har brilleret med samme teknik inden for de seneste par måneder: Hun truede i september med straks at standse børnechecken til de indvandrerfamilier (læs: muslimer) der strækker sommerferien i hjemlandet op til flere uger ind i skoleåret for at få mest muligt ud af opholdet. Det bliver spændende at se om hendes nye lovforslag der efter planen skal komme til november, også vil gælde de tusindvis af danske forældre der uden videre drager på efterårs- eller vinterferie med deres børn uden for de fastsatte skoleferier for at spare nogle tusinde kr. på budgettet. De skal måske også trækkes i børnechecken?

At bruge muslimer som statister til at iscenesætte sig selv politisk er ikke uskyldigt. Og da slet ikke, når det politiske budskab er bundet op på problemer og konflikter – som nu fx at en borgmester der bare passer sit job, skældes ud i medierne for at mødes med muslimer. Det sender nemlig signaler om, at en bestemt befolkningsgruppe, her altså muslimer, er besværlige og skaber problemer. Og hvis nogen skulle være i tvivl om hvordan den slags kan bidrage til at stigmatisere en bestemt befolkningsgruppe, skulle de besøge den nyligt åbnede udstilling om "Jødehad i danske medier" på mediemuseet i Brandts Klædefabrik - den vækker til eftertanke.

Jeg hører til dem der synes at det skal være uinteressant at være muslim i Danmark – først da kan vi begynde at tale om reel integration og ligestilling i det danske samfund. Det betyder selvfølgelig ikke at det er uinteressant at være kriminel, have skydevåben, arbejde sort, eller hvad der nu ellers måtte være af sociale og økonomiske problemer, som også involverer indvandrere og muslimer. Det betyder heller ikke, at man skal lade være med at tale om islam, når muslimer er involveret i fx radikaliserings og terrorisme. Men det betyder at man som politiker bør tænke sig grundigt om, før man hopper med på propagandavognen og bruger noget så demokratisk som en borgmesters møde med en gruppe muslimer en fredag i en moske til at profilere sig selv. For med den tyske filosof Immanuel Kants ord bør mennesker altid være et mål i sig selv og aldrig et middel. Det burde også gælde for muslimer i Odense.